

նույնիսկ վերայ մտածելն անկողնէն էլ Լուսնու-փայլան հեռագրել է Լուսնի գծից, որ լուրջ Գրեյնիլլը ոչինչ չ'ունի ճիշդօրէն զօրք ուղարկելու դէմ, այլ պատճառով պաշտօնականները այդ տեսակ առաջարկութիւն անելու կարողացան:

«Köln. Zeit.» թերթը հաղորդում է, որ ռուսաց փոստային վարչութիւնը յայտարարել է, որ այսուհետեւ ամեն տեսակ պարբերական թերթեր, լինելով անհատական կամ թէ գիտական կամ անհատական բովանդակութեամբ առանց բացառութեան կարելի է ծրարել մէջ կապած փոստով ուղարկել Ռուսաստան, միայն թէ այդ թերթերը ամեն տարի ռուսաց փոստային վարչութիւնին կողմից հրատարակած պարբերական թերթերի ցուցակում նշանակած լինին: Իսկ այդ ցուցակից դուրս ուղարկած թերթերը կամ մի օրէն տպագրական հրատարակութիւն պէտք է առաջ ցնէ՝ զօրէն հաճութիւնը տառայ, որ նշանակած հասցէին տրուի: Այսպէս գերմանական փոստային վարչութիւնը կատարող է ամեն տպագրական թերթ, կամ հրատարակութիւն խառն կապով ուղարկել Ռուսաստան. թէ առանց վարան պատճառը գրած յետ տառայով, այդ նշանակում է, որ Ռուսաստանում ցնէնքը թիւղ չէ տուել իւր հասցէին հասցնելու:

Անգլիական պատգամաւորների ժողովում Բանտերի դրած հարցին հետևելու բացատրությունը տուեց Գիլիքը. նա կուրող չէ Հայաստանի մասին Բ. Գրան անելիք առաջարկությունների մասնաժամանակները հաղորդել, մինչև որ պետությունների ներկայացուցիչները Պոլսում այդ խնդիրը լուս չը կշռեն, չը խորհրդածեն:

«Polit. Corr.» լրագիրը հաղորդում է Պոլսից ստացած հետևյալ լուրերը. — Երկրորդ պաշտօնակալ Ռեյզիկ-փաշայի հրաժարական տալը բացատրվում է նրանով, որ մոսկովյան թուրքի ստացող աստիճանադրների և զինվորների կանայք փող չ'տալանքով ձեռնել էին նրան: Հայաց կապիկապորտը էր դրոշմում դատի է են: Թարվուրը երբեք մի հաւաքածու հրատարակելու համար, որը գտել են շատ վրդովեցուցիչ:

Պոլսից ստացած լուրերը հաղորդում են, որ յուլիսի 14-ին տուրքերը ընդունել է իւր մօտ նորոգելու հայ-կաթոլիկների պատրիարքի հետ և ուղիք հայկաթոլիկ արքեպիսկոպոսներ և եպիսկոպոսներ ու երկու ներկայացուցիչներ հայոց համայնքին Սուլթանը տուեց պատրիարքին ժապաւեն և աստղը Մէժիկի չընաչանի, իսկ երեք կաթոլիկ պատերի և նոյնպէս համայնքի երկու ներկայացուցիչներին Միժիկի չընաչանի երրորդ աստիճան: Բ. Գրան առած այցելութիւնից յետոյ, այս հաղորդարձը պաշտօնականները պատրիարքական պաշտոնում ժողովրդի խուռն բաղման ներկայութեամբ կատարեցին մագիստր սուլթանի կեանքի համար:

Լոնդոնից հաղորդում են, որ ոստիկանությունը տուրքի է, որ մոսկովյան լիկվիդուրում բռնած զօրային մեքենաները պատրաստուել են «Ամբերկա-

յում իրանդակեն միութիւն» ընկերութեան կառավարչի ապարելովը, Իւլի-նոյիս նախնադում, Պիորի քաղաքի մօտ:

Անգլիական պատգամաւորների ժողովում են Պոլսից 14-ին յուլիսի. — Պատան և երկու ուղեւորից բաղկացած խորհուրդը, որին յանձնուած է վերաբնակ սուլթան Արդու-Աղիկի սպանման գործը, դեռ ոչինչ չէ վճել: Բայց ստում են, որ այդ խորհուրդի անդամների մեծամասնութիւնը դատարանի վճել համաձայն չէ: Ուղեւորը իբրեւ թէ ընդունել են, որ Արդու-Աղիկի դանդաղեցութիւնը լիովին համապատասխանում է Դարիւսի կանոններին: Ինչ վերաբերում է սուլթանի սպանմանը, ուղեւորը իբրեւ թէ յայտնել են, որ դատարանը դեռ չ'ապացուցեց մեղադրութեան յանցանքները, որոնք բացառեցին իրեց մասնակցութիւնը յանցանքում, որ դատարանի վճիռը արդար է միայն նրանց վերաբերմամբ, որոնք խտտովանել են իրենց մասնակցութիւնը այդ սպանման մէջ, և թէ այդ մեղադրեաներն էլ, Դարիւսի խոսքերին համաձայն, մեղաւոր էլ չեն, թէ նրանք վերեց տուեցին հրաման սպանելու: Արդու-Աղիկին, Այն ժամանակը, առում են, ուղեւորը գործընդհանրապէս չէ կարող էր Մուրադը համարել այն ժամանակը իսլամ, եթէ նա իւր թաղապետութեան ժամանակ խելագարուած էր: Եթէ այս հարցունքին բացատրական պատասխան լինի, այն ժամանակ Մուրադի տուած հրամանները պէտք է ընդունել իբրեւ չ'կազմ: Ուրիշ լուրերին նախելով, ուղեւորը իբրեւ թէ պահպանում են նոր դատարանի Դարիւսի համաձայն են, որ ուղեւորը չը նայելով իրենց ընդդիմութեանը, կը հաստատեն առաջին վճիռը, եթէ սուլթանը կը պարտաւորվի մեղմանել պատիւը նրանց համար, որոնք չեն խտտովանել իրենց յանցանքը: Խոստում են մի տեսակ պաշտօնականների փոխութեան վերայ յօդուտ լազրի կամ լազրի-փաշայի իրենց, որոնց մի քանի անգամ կանչել են կայսերական պալատը: Բայց պաշտօնականների փոփոխութիւնը անհամապատասխան է:

Գուրու դը-Բորլին այս օրերս ճառասոց ձեռնարկում է, որի մէջ խիստ կերպով քննադատում էր Քրիստիանի-նիքի Թուրիսի վերայ արշաւանքը: Այս ճառը անել է և տպագրութիւնը գործեց Քրիստիանի վերայ նրա համար, որ ճառատուրը պատասխանատուութիւնը բարձում էր Գաթիւտայի վերայ հէնց այն ժամանակից սկսած, երբ նրա բնական «Republique Française»-ի մէջ մի յօդուած երևեցաւ, որ Բ. Գրան զէմ էր ուղղուած: Աստիճան չը կայ, որ այս յօդուածը, որ Թիւրքիային ձեռնական պատերազմ էր սպառնում, պէտք է որ անելու և մարտը յուզել հիւսիսային Ալբերկայում: Սրա համար էլ արտաքին գործերի պաշտօնական աստիճանի զգուշութիւն յայտնեց Թիւրքիայի զէմ պաշտօնի ինչպէս «Republique Française»-ի էջերում Գաթիւտայի, Պրան և ուրիշները, և միևնույն ժամանակ մասնաւորապէս այս համակրութեան վերայ, որ Գրանի միտ ունեցել է զէպի Գու-

րը: Պատգամաւորների ժողովի նստիչի շուտով փակուելն աչքի առաջ տեսնուելով հաղիւ թէ Գաթիւտայի տուրք ունեցող արտաքին գործերի պաշտօնակցի իր վրէժ տեսնուել:

«National Zeitung» լրագրի փարիզի թղթակիցը յուլիսի 14-ից (16-ից) գրում է. — Հանրապետական լրագրերը կատարութեամբ յարձակվեցան դուքս Բոր-լի վերայ նրա երկվայ ճառի համար Թուրիսի խնդրի առիթով և փոքր էր մնացել, որ նրան հայրենիքին դէմ դաւաճանութեան մէջ մեղադրէին, որովհետեւ նա մերկայեցնեց Թուրիսի պատերազմի ստեղծած Ֆրանսիայի քաղաքագիտական դրութիւնը: «Republique Française» մինչև այժմ ոչ մի խօսք չէ անել Բարթէլէմի-Սէնտ-Էլիէրի արած նկատարութեան համար դուքս Բորլի ձառի առթիւ:

Գերմանական լրագրերը շատ կատաղած են իսպանական կառավարութեան դէմ: Մարտի գերմանական բողոքական քաճանայի, պ. Ֆիլդենի վերայ իսպանական ոստիկանութեան գործընթացը կարգաւ վարմանը համար: Մարտի «El Libertad» լրագրի մէջ տպուած է նոյն իսկ պ. Ֆիլդենի պատմածը, թէ ինչպէս չղթանքով կապեցին և տարաւ Լազրիսար, ուր նա ամբողջ զինքը անց է կացրել: Վերջին գիշերը — շարունակում է նա — Լազրիսարի քաղաքագետը տանը չէր: Երբ ևս հարցրի բանտապետին թէ ինչ պիտի անեն ինձ, նա պատասխանեց, որ ես մինչև երեքշաբթի պիտի մնամ բանտի մէջ (ուրբաթ օր էր), որովհետեւ մինչև այդ օրը Մեզալմա բանտարկեալ չի ուղարկվել: Երեքշաբթի օր ինձ ուղի տեղ կը տանեն և հետևեալ երկու օրն էլ ես նախնադատութիւն կը ներկայանամ: Այսպէս ուրիշ, ես պէտք է ուղի օր փակվելի միայն նրա համար, եւս համարձակվեցաւ առանց անցաթղթի գրանցուել: Բայց այս բոլորը չէ: Բանտապետը մի ոստիկանի ներկայութեամբ իմ ամեն բանը հետախուզելով առաւ երեք դուքսի չափ փողերս (մօտ 15 ֆրանկ), տարաւ ինձ չղթանքով կապուած բանտը: Ես մի մութը խուց էր, առանց պատահանների և միայն դռների վերայ մի փոքրիկ վանդակաձեւ մի ծակ էր: Անհավեր լուսաւորված էր լազարի աղօտ լուսով: Յատկապէս քաղից էր, քիչ խոտով լցած մի պարիկ համար, որ անկողնի տեղ էր ծառայում, պէտք է երկու բէալ վճարէի. անիւնի մէջ մի երկաթեայ աման էր դրուած, բնական պիտուից համար: Այս փոս մէջ ինձ հետ միասին հինգ ուրիշ բանտարկեալներ կային, և արանց մէջ էլ լրագրատու իւրանդ մի մարդ, որ ամբողջ ժամանակը իր թշուառ անկողնի վերայ ընկած հոգեկալքով վիճակի մէջ էր: Այստեղ եւս պէտք է ամբողջ գիշերն անցնել: Դուքսը վերակացուն կաւ և հրամայեց ինձ դուքս գալ: Բանտարկեալները մէկը, որ 10 տարի տաժաւաւոր աշխատանքի էր դատապարտուած, որա անհայտն փոփոխ, որ անհատաւոր էր, այսպիսի բնտ Երկրի ին հաւրուած մարդը յիշատի պաշտան քիչ տալիս անհաճ հեղաւ, և անա — ինձ նորից քրքրեցին: Ինձ բողոքով մերկայեցին, կոչվեցին, գուրմաներս հանեցին, որ անհանձն թէ արդեօք մի օրէն կ'օգնի չէմ թողնել, և երբ բանտապետը իմ փոքրիկ դրձահատ գտաւ, վեր առաւ այն անկողնի սղանակ ինն էր: Մինչև այն ժամանակը եւ ոչինչ չէի տուել: Բայց պաշտօնի անամթութեամբ վրդուած լիւծ ևս նրան տալիս, օգիտեց ինչ են ասում այն մարդուն, որ տանում է այն:

ՍԵՂՈՒ ՀՆՈՍԳԻՐ

(ՄԻՋԱՅԳԱՅԻՆ ՀՆՈՍԳԻՐԱՅԻՆ ԳՈՐԾԱՅԻՆ ԼՈՒՐԻՆԵՅՑ)

ՊԵՏԻՐՈՒԹՅՈՒՆ ԲԵՐԺԱՆ

27-ին յուլիսի:

Արք. բանդ. 1-ին	96 —
— — 2-րդ	94 62
— — 3-րդ	94 —
— — 4-րդ	94 37 1/2
Վիճակահ. 1-ին	225 —
— — 2-րդ	223 75
Արև. փոխտ. 1-ին	91 75 1/2
— — 2-րդ	92 75
— — 3-րդ	91 7
Լոնդոն	25 71
Համբուրգ	219 25
Փարիզ	270 25
Վաշինգտ.	70 80 4
Բիրմայի վիճակը ամառ է:	

ինչ որ նրանք չէին Նա յարձակվեցաւ վրա և ան, դու ինձ գող ես կանչում, և անհնաճ բղաւելով — ինձ սաստիկ ապուսկ տուեց, և արանով չը բաւակաւնալով, հազարից ոտներն սարսափելի ծանրութեան չղթայ: Պ. Ֆիլդենին առում է, որ նրան ստիպեցին միւս օրը անհաւարել բանտը, և որ նրա ստակները, դաւանները և դրձահատը յետ չը դարձրեցին, այսինքն, ուղիղն անել, զօրացան: Պ. Ֆիլդենին արատեցին կիւրակէ օրը առաւտուան Մարտի նախնադատի հրամանով, որից յետոյ յաջողվեցաւ նրան տեղեկացնել այս մասին արագանաց փոստի միջնորդութեամբ գերմանական զեպան կոմս Սուլմին իր անտանիքի դրութեան մասին:

ՍԵՂՈՒ ՀՆՈՍԳԻՐ

(ՄԻՋԱՅԳԱՅԻՆ ՀՆՈՍԳԻՐԱՅԻՆ ԳՈՐԾԱՅԻՆ ԼՈՒՐԻՆԵՅՑ)

ՊԵՏԻՐՈՒԹՅՈՒՆ ԲԵՐԺԱՆ

27-ին յուլիսի:

Արք. բանդ. 1-ին	96 —
— — 2-րդ	94 62
— — 3-րդ	94 —
— — 4-րդ	94 37 1/2
Վիճակահ. 1-ին	225 —
— — 2-րդ	223 75
Արև. փոխտ. 1-ին	91 75 1/2
— — 2-րդ	92 75
— — 3-րդ	91 7
Լոնդոն	25 71
Համբուրգ	219 25
Փարիզ	270 25
Վաշինգտ.	70 80 4
Բիրմայի վիճակը ամառ է:	

ՍԵՂՈՒ ՀՆՈՍԳԻՐ

(ՄԻՋԱՅԳԱՅԻՆ ՀՆՈՍԳԻՐԱՅԻՆ ԳՈՐԾԱՅԻՆ ԼՈՒՐԻՆԵՅՑ)

ՊԵՏԻՐՈՒԹՅՈՒՆ ԲԵՐԺԱՆ

27-ին յուլիսի:

Արք. բանդ. 1-ին	96 —
— — 2-րդ	94 62
— — 3-րդ	94 —
— — 4-րդ	94 37 1/2
Վիճակահ. 1-ին	225 —
— — 2-րդ	223 75
Արև. փոխտ. 1-ին	91 75 1/2
— — 2-րդ	92 75
— — 3-րդ	91 7
Լոնդոն	25 71
Համբուրգ	219 25
Փարիզ	270 25
Վաշինգտ.	70 80 4
Բիրմայի վիճակը ամառ է:	

նի տարիներ և նրանց բաղդը պատկեց երեք զեպեցիկ մանուկների ծնունդը:

Բայց բնական չէր սկսեց արտի հիւանդութեանից տանջվել: Բժիշկները որոշեցին նրան խաւիւս ճանապարհորդել:

Դեւ, ճանապարհին սա ստանում է հեռագիր իր կառավարից, որ պահանջում է անյապաղ վերադառնալ: Տուն դառնալով երկուսուսուրդ դուքսը մեծ սարսափով տեսնում է իր կնոջը շատ մոտեւել տեւել տեւել դրութեան մէջ յայտնի թեթևաօդիկ, թուղթ խաղացող մի երկուսուսուրդ մարդու հետ: Գուքսը ինչպէս կայծակ շանթահար եղաւ: Դուքսը ման առաջին վայրկեանից յետ նա վրդեց ներքին յարկ իր մօր մօտ առանց մի խօսք անգամ անելու իր կնոջը: Իսկ հիւրը ի հարկէ շտապեց թաղելու:

Միւս օրը երկուսուսուրդ դուքսուհի մօտ ժողովեցան բոս սովորութեան բոլոր ընտանիքը զինքովայ մաղթանքի համար: Գրանուհի մօտ նստեցաւ նրա որդին: Հէնց այն վայրկեանից երբ ամենքը պատրաստուել էին ծոնկ իջնել, դուքսը բացվեցաւ և դրան չէմբել վերայ երևեցաւ երկուսուսուրդ դուքսին հասարակ մութ շորերում, արձակ մաղթանքով: Դա նրա քայլերով նա մօտեցաւ իր ամուսնուն, ծոնկ չընեց նրա առաջ և յուրաքանչեւ ծախով թողութիւն էր պաղապուս իր անարժան վարմունքի համար: Բոլոր լուեց, սպասելով դուքսի պատասխանին: Բայց յանկարծ դուքսին մայրը ընդհատեց զընացող յանցաւորին և կանչեց դառնալով իր որդուն: Հէնց րեօգները միտ մեծահոգի են եղել և ներքին են: արժանի եղիր քո նախնիքներին: Գուքսը վերկայեց իր կնոջը, զրկեց նրան և հաշտութեամբ կայացաւ, խաղաղութեամբ և համաձայնութեամբ կրկին տիրեցին երկուսուսուրդ ընտանիքին:

Մի տարից յետ երկուսուսուրդ դուքսին մի շարագուշակ հիւանդութիւն ստացաւ: Նա այս համարում է իւր պատիւ իր անցեալ մեղքի համար և սրտանց զղջում է: Ամուսինը հոգում է նրա վերայ: Երկուսուսուրդութեամբ յաղթում է. զեպեցիկութեամբ և առողջութեամբ կրկին դառնում են երկուսուսուրդ կնոջը: Այն ինչ դուքսի հիւանդութիւնը վատ ընթացք է ստանում, և նա իր ամբողջ ընտանիքով ցնւում է Ֆլորենցիա: Այստեղ յանկարծ կ'ընդ զգուժում է մի առանձին քրեքչութեան առատութիւն զէպի իր որդիքը, ոչ մի բոյէ չէ բաժանվում նրանցից և ինչն է ուղեկցում նրանց ամեն օրեայ զրօնանքներին: Գուքսի զգուշացում են չը հաւատալ իր կնոջ զէպի որդիքը ունեցած այդ անսովոր սէրին: Նա վճռեց մի անգամ հետեւել իր կնոջը: Այստեղ նա համոզվեցաւ, թէ ինչպէս շուտով կ'ընդ թողեց իր որդիքը:

Մի դուքսին մեծ բարեպաշտութեան էր ցուցաբերել և սովորութիւն ունէր ամեն օր ու թաւալի եկեղեցին յաճախել: Այստեղ նա պատահում էր երկու կանանց նոյնպէս բարձր ծագումից, որոնք նոյնպէս ամեն օր յաճախում էին եկեղեցին: Այս կանանցից մէկը տարիքով կ'ընէր, իսկ միւսը, նրա աղջիկը, մի գեղեցիկ երկուսուսուրդ աղջիկ էր: Գրանին շատ հաւանեցաւ այդ բարեպաշտ կիները և նա շատ շուտ ծանօթացաւ նրանց հետ: Երեքուսուրդ օր այս կիները առաւտոյնից կ'ընէին իրար հետ խոսակցութիւն: Գուքսին պատկեց մի օրդի անէք, վճռեց պատահել նրան իշխանագնուհու վերայ: Երբ տառապաղ մարդկը ծանօթացան իրար հետ և շատ հաւանեցան իրար: Հարկի կողմից բաժնիքի պակասութեամբ դուքսուհի աչքում արեւը չէր կարող լինել: Գրանին շատ սիրաւորվեցաւ երկուսուսուրդ քուսուրդը, շատ սիրով Անցան մի քա-

Գուքսի Գ. ՍԻՄԵՆՆԱՆՆՑ

Հայաստանից Հ. ԼՆՅԱՆԱՆՆՑ

